

تبیین اصول پایداری در معماری اسلامی ایران

مهتاب ارمان، حمید ثروت جو

۱- کارشناس ارشد معماری، عضو هیات علمی آموزشکده فنی حرفه ای سما، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اندیشه، اندیشه، ایران.

۲- کارشناس ارشد معماری، عضو هیات علمی آموزشکده فنی حرفه ای سما، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اندیشه، اندیشه، ایران.

mail: m_armaghan60@yahoo.com

خلاصه

موج توسعه پایدار در معماری نگرشی را به عنوان معماری پایدار زیست محیطی مطرح کرده است که چنین تعریف می شود: ساختمانی که کمترین ناسازگاری و مغایرت را با محیط طبیعی و در پهنه وسیع تر با منطقه و جهان پیرامونی خود دارد و هدف از طراحی آن کاهش آسیب های زیست محیطی است. در گذشته، معماری ایران از تمامی امکانات محیط و اقلیم پیرامون بهره می برد. در این بهره وری نه تنها طبیعت محیط را تضعیف و تخریب نمی کرد، بلکه هدفش تحکیم روابط با محیط پیرامون بود. توجه به نیازهای زیستی انسان و فراهم آوردن شرایط آسایش، جنبه ای از طراحی اقلیمی است که در روزگاران گذشته دستمایه اصلی طراحی معماری بوده است. در بررسی بناهای بومی، استفاده بهینه از انرژی تجدیدپذیری همچون جریان هوا، نورخورشید و... در ساخت و سازها مدنظر تمام سازندگان بوده است و همچنین سعی شده است تا ساختمان سازی، کمترین تاثیر منفی را بر محیط زیست داشته باشد. با بررسی و درک بهتر مبانی مادی و معنوی موجود در معماری اسلامی ایران، می توان مسائل موجود در معماری امروز ایران را با آن محک زد و راه حل بهینه را از آنها اخذ نمود و با امکانات روز تطبیق داد.

کلمات کلیدی: پایداری، توسعه پایدار، اصول پایداری، معماری اسلامی.

۱. مقدمه

معماری پایدار یکی از مباحثی است که اخیراً در کشور ما مطرح شده و مورد توجه قرار گرفته است. نگاهی گذرا به معماری بومی مناطق مختلف ایران، حکایت از شناخت خصوصیات محیطی، به خصوص اقلیمی پهنه های متنوع ایران، چاره اندیشی هوشمندانه نیاکان ما برای استفاده هر چه بیشتر از مواهب طبیعی و مقابله با مشکلات و ناهنجاری های اقلیمی - محیطی آن دارد. نظریه توسعه پایدار و در پی آن معماری پایدار از بحث انگیزترین موضوعات معماری معاصر است. در واقع معماری پایدار امری فراگیر بوده و مانند گرایش های قبل به سبک معماری منجر نمی شود و با وجودی که دغدغه اصلی آن مربوط به مسأله محیط زیست است از تمامی گرایش های پیشین که به مسأله تقلیل استفاده از مصالح و انرژی توجه کرده اند، بهره می گیرد.